

Duyn-Kerckens sterff-tijdt, ofte trou-hertighe ...

Tryck // / I25 B 14 c Br. 1625 Nécessité

Tillkomstår 1645
Digitaliserad år 2019

Nécessité

1645

*Hist
Nederl
Polit
1645*

Duyn - Kerckens Sterff - Tijd.

O F T E

Trou-hertighe Beweegh - redenen aen
de Ghe-Vnieerde Nederlandtsche Provincien,
hoe noodich ende profijtelyck het zy voor ha-
ren Staet , dat men de Stadt Duyn - Kercken
de Spagniaerden ontweldighe.

*In't François beschreven door eenen Geleerden Franschen Heere van
qualiteyt , ende in't Neerlands vertaelt door C. FONTEYNE.*

Ghedrukt tot Leeuwarden / by Claude Fonteyne ,
Landtschaps Ordinaris Drucker. 1645.

Tot den Leser.

DE S E R, ontfanght in't goede dese Redeneringhe van een Passagier ofte Door-Reyser. Hy heeft eenige Daghen toe besteedt van sijn verdriete-lyck Vertoeff in sijn Reyse, ghequelt door d'onstuymicheydt der Zee, en groot onghemack in sijn Persoon; voor hebbende, hier door sijn verdriet verdryvende, uwe Provincien te dienen, ende Vranckryck niet ondienstich te zyn. Indien u eenighen Sin voor-compt die u niet en smaeckt; gheeft dat Bladt den Duym: Ende compt de Styl met u sinlyckheyt niet over een, ghy kont nochtans de oorsake daer aff niet misprysen, noch segghen dattet on-tydelyck is ghesproken. In allen ghevalle, 't staet u vry grondelyck te verhandelen, 't ghene hier in't door-reysen maer is aen-geroert, sonder yemandts hulpe, sonder Boecken, sonder Aen-teyckeninghen, sonder Schriften, Ende isset soo ongheluckich, dat u de Materie ende de maniere van seggen mishaeft, ghy meucht het teghen-spreecken met yets beter; ende ondertus-schen een spoedighe Replycque verwachten, soo haest hy kennisse sal krijghen van uwe Redenen.

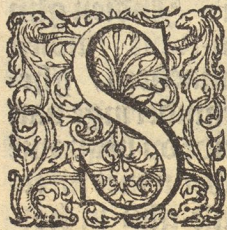
Vaert wel.

Duyn - Kerckens Sterft - Tijdt:

O F T E

Trou - hertighe Beweegh - redenen aen de Ghe-
Unieerde Nederlandtsche Provincien, hoe noodich en-
de profijtelyck het zy voor haren Staet, dat men de Stadt
Duyn - Kercken de Spagniaerden ontweldighe.

Oo langhe Carthago bestaet, sal Romen noyt
verseeckert zijn, seyde Scipio, dien bra-
ven Romeyn. Soo langhe Duynkercken
in sijn wesen blijft / sal den Staet u-
wer Provincien noyt te recht bevesticht
wesen / noch de conditie uwer Volcke-
ren wel connen bestaen. 't Is een *Alger*
en *Tunis* van't Westen / die niets en tracht als uwe Zee
en Stroomen te beschuymen. 't Is een *Hol* / die in sijn
Bupck verflint alles wat hy kan betrapen. 't Is de
Tonne der *Danaiden* sonder Bodem / die ghestadich het
vocht ontfanght / sonder opt vol te worden. 't Is de
Balgh uwer *Byanden* / die dickwils in een oogenblich
verswelght de beste substantie / die ghy met on-epnde-
lijke moeyte ende kosten upt verze Landen haelt / tot
onderhoudt ende voedsel van uwe Inwoonderen. 't Is
een Splinter in u *Vleys* vast ghehecht / die u Herte ge-
stadich pijnicht / sonder u nacht noch dach te laten ru-
sten. Dese steeckende ende pijnelijcke Doorme sal noyt
nae-laten den *Nederlandtschen Leenw* te quellen / tot
dat-se met gheweldt teene-mael upt sijnen Poot werde
gheruckt.

Om u daer toe met meerder resolutie te brengen / wilt
maer slechts ghedencken aen de booz-ledene ellenden die
dese *Medusa* u heeft doen lyden, betracht wat sy u noch

dagelijcks doet gevoelen / ende beelddt u alleenlijck (son-
 der vleyen) vooz ooghen / een ghedeelte van t' gheene sy
 u in toe-comende tijden kan / ende sekerlijck sal doen
 bebrufen. Voeght hier by de goede ghelegghentheynt die
 sich nu presenteert om u daer van te verlossen ; daer be-
 neffens de gunstige tijdt / die u noodicht om u van sulc-
 ken verdriuelijcken Vpandt t' ontslaen ende te bebrufen.
 Indien ghy geen Vpanden zijt van u eygen selfs / ende
 van t' wel-baren en ruste uwer Volckeren : Indien ghy
 sulcken Manhaftigen Vesseln niet tegen-kant ; indien
 ghy hier toe contribueert uwe Scheeps-machten / ghe-
 lijck ghy lichtelijck kunt doen sonder verhuideringe van
 uwe andere Saken ; indien ghy te Lande op bequame
 Plaetsen het uwe te weghe brenghet / sonder u met meer-
 der Kosten als ordinaris te bedwaren / sult ghy in kort-
 ten tijdt sien / uwe Zeen ende Stroomen gesuybert van
 dese vreeselijcke Monsters / uwe Volckeren bebrijt van
 gheduyrige schaden ende verlies / u Coop-handel veel
 vyper by de vreedde Natien / ende de vreedde Natien
 by u : in't kort / het quade dat ghy sult vooz-comen
 sal onghelooftijck zijn / ende het goede dat ghy sult ver-
 krijghen / on-uyt-spreeckelijck ; indien ghy u daer toe
 vymoedigh begheeft / ende dat ghy uwe Macht voegt
 met die van Vrankrijck / die bereydt staet haer Van-
 den te reppen / ende dese Plaetse te doen ghevoelen / (ge-
 lijck sy ghedaen heeft aen andere veel stercker als sy)
 wat de Cloeckmoedicheyt / Manhafticheyt / Onvert-
 saechtheyt / ende de Couragie van de Fransche Natie
 al vermacht / in de Saken van Oorloghe.

Ghy en behoeft by de Vreemdelinghen gheen proeben
 te putten van dese waerheydt : Beraedt u met u selven /
 ende ondersoectt u eyghen erbaringhe : Het gheene vee-
 le onder u / tot haer nae-deel / selfs gesien ende gevoelt
 heb-

hebben / bewijst sulcks meer als te veel door't verhael van
 soo veel qualen ende onheplen die ghy geleden hebt / waer
 aff u epgen Historien / jae uwe Couranten verbult zijn.

Sedert het ongheluckich ende rampzalich Jaer 1583.
 dat dese Stadt weder gheraecte onder de Heerschapppe
 der Spagniaerden / sach men alle uwe Saken in de Pro-
 vincien van't vaste Landt ver-ergeren ende verflimme-
 ren: die van uwe Vpanden verbeteren / ende met dese
 impoortante Stadt van nieuws aen-wassen.

Den Hertoch van Parma / die't gebiedt doemaels had-
 de in's Vpandts Landt / kreegh hier door wederom een
 nieuwe Herte / die te voozen t'eenmael was verflaewot:
 gaff d'andere Plaetsen weder een nieu Leben / nieu ghe-
 boel / nieuwe beweginghe / die als bestorven ende sonder
 geboel waren: bracht de sijne weder moet ende kracht in't
 Lijff: kreeg aen sijn hant de vooz-naemste Steden van
 Brabant ende Vlaenderen; bracht sijns Meesters Sa-
 ken weder te rechte; ende hebbende allenckskes onder sij-
 ne ghehoorzaemheyt ghebracht alles watter noch oberich
 was; ende een groot Lichaem met de Wallche Provincien
 op-gherecht hebbende / dede hy Vranckrijck ende uwe
 Provincien sijne Macht vzeelen / bevyde van vzeese alle
 die hem gehoorzaemden / ende stelde hem doe voozts in sulc-
 ken staet ende postuyze / om'tgene u van uwe Ge-unieer-
 nieerde Landen over-gebleven was in confusie te brengen.

Duynkercken is sonder teghen-sprecken de vooznaemste
 Poozte / waer deur Spagnien alle dese groote Mach-
 ten heeft doen passeren / die op uwe armen ende op uwe
 Leden ghelegheu hebben seltich Jaren herwaerts. 't Is
 de Mondt / die't geheele Lichaem uwer Vpanden heeft
 gheboedt / sonder de welke het selfde al langh verdozt /
 uyt gheteeert / ende sonder eenighe krachten soude zijn.
 't Is de Ente die't Leben ende waldom gheeft aen de-

ten grooten Boom / die met sijn schaduwte bedeckt alle die van de Spaensche Factie zijn. Door dese Passagie heeft Spagnien alle sijn Gout ende sijne Mannen teghens u doen aff-sacken / ende hier door heeft hy desen langh-duyrigen Oorlogh geboert / die uwe Landen heeft gheplaeght / u Volckeren verdruyckt / ende alle elenden veroorzlaecht die d'oorlogh gemeenlijck mede sleept. Alsoo dat men niet wel en can oordeelen / off dese Plaetse de conditie uwer Vyanden meer heeft beboordert / als die van uwe Inghelietenen ende Bondtgenoten beschadicht.

't Is wel waer dat ghy groote Victozien teghens de Duyckerckers hebt verkregghen / ende dat ghy se dickwils hebt gheklopt in haer eyghen Havens / met merckelijck verlies van haer Mannen ende Schepen : maer dese Victozien worden selden ghewonnen als met veel Bloedts / zijnde meestendeel van sulcken natuyze gheweest / als die de Verwinners in den Rouw doen gaen. Ick bekenne wel / mijn Heeren / dat hare Scheepsmachten nergghens nae by de uwe connen vergheliken worden / ende dat het haer selden is weder-baren u te verwachten / off 't is haer berouwen / tot haer schande ende confusie. Maer oock wederom / ick bids u / reekent eens / van't begin aff dat dese Stadt sich Spaens verclaerde / ter tijdt toe dat het Quartier op Zee tusschen u ende haer wierde ge-opent / hoe veel van u Volck / van alderhande condicien / sy van uwe Scheeps-boorden in de diepte der Zee hebben geworpen ? jae hebben se dickwils eerst Neulen en Ooren af-gesneden ? hoe veele eerlijcke Luyden hebben dese meer als onredelijcke wreedyheit moeten besuyzen ? hoe veel Vrouwen zijnder Weduwen ghemaect ? hoe veel Kinderen Weefkes gebleven ? hoe veel Hupsghesinnen geruyneert door haer Zee-roverpen ? hoe veel Banckeroeten door haer veroorzlaecht / soo wel

t Am-

t Amsterdam / als in uwe andere beste Steden. Sy en gaen niet veel in Zee met booz-nemen om te slaen / maer alleen om te nemen. Haer Ampt is te schuyppen / te rooven / ende te brandt-schatten. Haer Baniere is Dieff-stal, ende haer advijs Roverye. Sy zeplen ende roeyen met hare Fregatten nae dat haer de noodt dringt / ende in een groote stilte ghebruycken sy de Riemen / daer sy de Zee mede door-kloven / terwylen uwe Schepen sich van haer plaetse niet connen beweghen noch verzoeren / ende alsoo versien sy haer heyl door de vlucht. Sy swerven maer om eenich Coop-vaerdyp-Schip te besetzen / die onghewapent ende sonder defensie is. Iffet de waerheydt niet / dat al-eer uwe Kruyssers waren ongherecht / sy sich verstkout hebben tot aen u Reden te comen / ende datse u dickwils tot in u Havens ende aen uwe Poorten hebben derben comen beloeren / aen-tasten / ende beroven / waer over oock eenighe van haer de Galghe met een Strop te buyt kregghen. Maer oock / hoe veel gheheele Bloaten / hoe veel Coopvaerdyp-Schepen / soo Fransche als Hollandtsche / hebben sy niet wel genomen / in spijt van twee sulcke machtighe Staten? in voegghen dat dese Stadt verbult is gheworden met alderhande Goederen / Rijckdommen / ende Waren / u so wel als de Françoisen ontrooft.

Wt dit boose Gat / van soodanighe nauwe ende enighe situatie / in't midden van twee soo groote Machten als de uwe ende die van Franckrijck is / loopen sy uyt / ende verspreyden sich over al / nemen over al / plonderen op al / beroven't al: Ende op haer en is niet te verghalen / als somtijds slagghen / off by wijlen haer eenighe Prijsen te ontjagghen / die sy de uwen off de Françoisen nielijcks hebben ghenomen / daer ghylse dickwils mede beset / al eer-se tijdt off ghelegghentheynt hebben

ben om de selve binnen haer Havenen in te sleppen: Soo dat men met recht van haer mach segghen / Sy zaeyen datse niet en hebben ghemaeyt: Ende versameten op plaetsen daerse niet en hebben gestrooyt. Wanneerse nu eenigen kans off voordeel over de uwe becomen / ey liebe! wat tractement doense haer lijden? sy plonderense / ontkleden se / benemen't haer alles / sy settense ghevanghen / ende sy rantsonneerense met al de strengicheydt en onbarmherichheydt die men bedencken can: jae menich gerantsonneert zijnde / gebense sulcken Draucksken off Portagie te boye / daer-se / thups comende / eenigen tijdt daer nae al quijnende aff sterben. Ende indienze voor geen Kerpel salien en vreesden / die eenige onschuldige van de hare by beurte mocht weder-baren / daer en is geen pijninge / noch geen quellinghe / die-se haer niet en souden aen-doen.

Naer't oordeel van al de Werelt / ende sonder yemants teghen-spreken is de Coop-handel ende Negotie de Ziele van uwe Provincien / het Bloedt / ende 't Leven u wes Volcks. Deselve bloeyt midden onder u / ende met haer alle Voorspoet / Rijckdom / ende Oberbloet. Maer / hoe veel hoogher soude u gheluck noch wel kunnen rijzen / indien ghy een-mael verlost waert van dese wreede Taons, die u slach op slach onder de korte Ribben stooten / ende door haer scherpe preekelingen ghestadich opwecken alle uwe beweginghen ende toe-rustinghen ter Zee. Voorwaer het groote voordeel dat ghy dan soudet ghenieten / soude u teghenwoordich Gheluck alsoo verze ober-treffen / als de selve nu / in allerlepe manieren / u eerste Wesen ende Conditie verze te boben gaet / in de gheboorte van uwe Republijcke.

Alle die groote ende onmatelijcke kosten die ghy nu moet draghen / om u Zee en Stroomen supber te houden / souden terstondt verminderen ; ende met de selve een
goet

dat sy 't selfde in alle sijne Leden souden hebben ver-
swackt? Oock hebben alle oprechte vrome Françoisen
dese Actie verbloecht en t'eenemael verworpen / als boos/
verachtlijck / ende schandelijck / jae in alle poincten scha-
delijck ende hinderlijck tot het wel-baren van Franck-
rijck. Maer heden ten daghe is het beleydt ende con-
ditie der Saken heel anders als sy in die tijden was:
De intentien der ghener die nu den Staet bedienen en
bestieren / zijn heel supber / ende over al / en in alles / ver-
gheselschapt met vrye openherticheyt: Sy houden on-
verbrekelijck alles wat sy belooven: De goede Trouwe
blinckter doorgaens over al: Ende ghelijck sy in alle
hare Handelinghen ende Tractaten religieuselijck en on-
bebeyndelijck procederen / soo is oock de goede Con-
scientie het voornaemste Licht ende Leyd-ster die haer
voorz-lichtet / ende alle hare Saken gheleydet.

Ten tweeden / Sy vreesen oock voor de Nabuyschap
der Françoisen: Haer Dapperheyt ende Macht brenge-
le in achterdocht: Ende vindiender tusschen dese beyde
Staten gheen Provincien ghelegghen waren: 't Soude
dan te bevresen staen, (seggen sy /) om door lankheyt van Iaren
in eenighe scheuringhe te vervallen; off, ten minsten, dat Franck-
rijck, d' een off d' ander tijdt, yets tot nae-deel van dese Provin-
cien mochte soecken t' onderlegghen, ende dat haer in't sin mochte
comen, om haer Macht over uwe Gronden uyt te strecken.

Maer hier op segghe ick:

Gerstelijck: Het Verbondt tusschen dese beyde Staten
wel bebesticht / de Limiten off Frontieren wel bestelt /
verdeelt / ende op-gherecht zijnde; ende tusschen de beyde
Natiën niets vallende te disputeren / soo en isser gantsch
geen apparentie / dat Franckrijck opt een oorlogh / uyt-
dertelheyt ende sonder redenen / teghens u lieden soude
willen voorz-nemen / om op haer te laden een alghemee-

ne laster ende cleyn-achtinge van alle Machten des Werelts / ende den Toorn ende Vermaledijdinghe die Godt de Heere ghewoon is upt te gieten over alle die sich daer toe / teghens Recht en Eeden / laten verboeren.

Ten anderen / de conditie ende ghelegenheyt van den Coninck van Branckrijck / is soo gheluckich / sijn Grootheyt ende sijn Macht soo hoogh / sijn Majesteit soo verheben / dat men op den gantschen Aerdibodem niet menschelijcks boven hem en siet : ende alles wat het leven van eenen grooten Prince kan gheluckich maken / daer is hy soo overbloedelyck van versien / dat hy hier ter Werelt niets meer en kan wenschen noch begheeren.

Heeft hy lust in de besittinghe ende tgheniet van een groot Landt? Branckrijck kan hem overbloedelyck verghe-
noegen / met haer verze upt-streckinge / die niet bepaelt en is als met de Zee / met Gheberchten / ende met Ghe-
bieren / die de natuure daer soo schickelijck in ordy heeft ghestelt / als stercke aff-schutsels ende Pallisaden / off ghelijck als met stercke beffotene Muzen ende Wallen.

Bemint hy de Rijckdommen? Hy heeft er meerder als alle andere Christen Coningen te samen hebben : Ende den grooten Turck selfs / en kan upt sijn gheheel groot ende wijt upt-ghestreckte Keyserrijck soo veel niet trecken / als desen Prince doet upt sijn eenich Coninckrijck / ende upt het ghene sijn Onderlaten hem gewillich con-
tribueren tot de nootwendicheyt sijner Saecken.

Ianckt hy naer Ghehoorsaemheyt? Alle de sijne betoonen-
se hem ghewillichlyck / ende peder een om strijdt : sy voeren d' een voor d' ander / om't seerste / haer Leben in de grootste ghebaerlijckheden / ter eeren van haren Prince / ende achten t' voor een groote Gere / de selfde op te mo-
ghen offeren / in d' alder-heetste Plaetsen / ende groot-
ste Perijckelen / tot sijnen Dienste.

Begheert

Begeert hy *Respect*, *Ontfack*, ende *Liefde*? *Alle* sijne *Volk-*
keren betoonen hem / vooz de *gantsche* *Werelt* / hier in
 haer *alder-grootste* *Geluck* te *houwen*: ende hem *lechts*
 niet *aen-biddende* / *konnense* hier in niet *verder* *gaen* /
 noch *hogher* *klimmen*. *Haer-lieder* *Liefde* *nessens* *ha-*
ren *Coningh* / kan niet *beter* *betracht* *worden* / als in
 den *vyerighen* *tyver* / door de *welcke* sy hem / haer *Le-*
ven / hare *Goederen* / haer *Eere* / ende alles wat haer
lieff is / *ghewillichlyck* op - *offeren*.

Wil hy den *Glants* van *sijn* *Vermoghen* laten *flonckeren*? *En*
liebe! wat *Glants* / wat *Vermogen* van de *andere* *Chri-*
stelijke *Princen* is doch by de *sijne* te *verghelijcken*?
Spagnien *gheboeltse* *wel* *hertelijck* / tot haer *groot* *nae-*
deel; Ende *gheheel* *Christenryck* kan *nauwelijcks* *alen*
halen / als door t' *gheblas* van *sijn* *onghemeene* *Macht*.

Is hy *begheerich* *nae* *Eere* ende *Aensien*? De *grootē* *Acht-*
baerhepdt en *Heerlijckhepdt* *sijner* *Wapenen* is *over* al
vermaert ende *uyt-gebreydt*: *Italien* *verhaelt* *sijne* *Doorz-*
sichtichepdt / ende *bekent* dat sy de *Vrede* haerder *Pro-*
vincien / *alleen* door *sijn* *bemiddelinghe* ende *tusschen-*
spreken / heeft *becomen*. *Duytslandt* *betoont* / dat sy haer
eerste *Vryhepdt* door *niemandt* *anders* *weder* *berwerft*
als door *sijn* *vytlandt*. *Portugael* ende *Catalognien* *beroe-*
men *sich* van *sijn* *Hulpe* / ende *verheerlijcken* *daer* door
haer *Wesen* ende *Substantie*. *Engellandt* *roept* *sijne* *Au-*
thoritepdt *vyerichlyck* *aen* / om hare *in-landeliche* *Scheu-*
ringhen / ende *bloedighe* *Oorloghen* / te *slissen* ende te
dempen. *Denemercken* *alleen* / *speelt* om *sich* *selfs* te niet
 te *brenghen* / door *dien* hy *sijn* *eyghen* *goetduncken* al
 te *seer* *volght* / *sijn* *cloecke* *Kaedtsueden* niet en *achtet* /
 ende om dat hy in d' *Interessen* van *Spagnien* *sijn*
hoofdt te *diep* in haren *Helter* heeft *ghelstecken*. Ende
Spagnien *selfs* / die met haren *Vlucht* *soo* *hoogh* *opwaerts*
swier-

swierde / dat-se op't punt stonde om aen de Monarchie van *Europa* te geraecken / is nu voortaan wel te vreden / met hem doet aen doet te moghen gaen ; ende soude om veel Geldts wel willen datse de Ghemeene Ruste in Christenryck noyt en hadde verstoort. Wie sal dan nu kunnen ghelooven / dat eenen soo Machtighen / Grooten ende gheluckighen Prince / sonder redenen noch fondament / hem soude laten verleyden door eenighe eergierige Begheerlijkheden / om sijn profijt te soecken tot sijn voordeel / ende tot nae-deel ende Verderff van een Staet / tot wiens weder-op-rechtinghe / bevestinghe / ende bescherminghe / hy ghecontribueert heeft / alles wat een Vader voor sijn eygen kindt soude hebben kunnen doen.

Indien Vranckryck soo begheerich was om u te hebben / ghelijck veel Spaensche ende Ghespagnioliseerde onder u-lieden valschelijck uyt-tropen / ick bid u / mijn Heeren / gedenckt eens aen de verloopen tijden / ende waer aen het heeft onthbroken / dat ghy onder Vranckryck niet en zijt. Ick en wil hier niet spreken van't Houwelijck van Me-Vrouw van Bourgundien / die *Louys de elfste*, haer Maghe ende Pete-vaer / hadde kunnen doen trouwen aen *Carel de VII^{de}* sijn Soone. Ick en wil hier oock niet verheffen de Donatie ofte Ver-eeringhe van uwe voornaemste Provincien aen Monsieur *Conincks* Broeder gedaen / in voegen die met soo veel aen-soeckinghen ende aen-biedinghen is gheschiet : maer alleenlijck aen-roeren / de heerlijcke presentatien ende iiberighe aen-biedinghen / die ghy ober-sondt doorden Heere van *Sint Aldegonde*, een groot Instrument van uwe Wytheyt / aen den Coninck *Henrick de Vierde*, voor de Vrede van *Vervins*, ende wil u eens vraghen / off het doe-maels aen u stonde / off aen den Coninck / dat ghy onder Vranckryck niet gheraecten ? Ghy badet hem

hem ernstigh / de Heerschappye uwer Landen te willen aen-nemen; ende hy wepgerde sulcks met sulcken beleeftheyt / dat de moderatie van soo grooten Rycke / verghesellschaft met alle oprechticheyt / u het Herte raecte / ende gaff u moedt ende couragie / om uwe Krachten en Zenuwen te stijven teghens Spagnien / tot voorstandt van uwe Ryshendt. Hy versterckte u in dit goet Voornemen / hy beloofde u nimmermeer te sullen verlaten / ende verseeckerde u / dat uwen Interest / altoos mede sijn Interest soude zijn.

Heeft hy u oyt sijn Woordt off Belofte ghebroken? Heeft hy oyt voor u sijn Mannen / sijn Financien / off sijne Raede-ghedinghen ghelspaert? Wanneer hy u Penninghen heeft verschoten / sulcks is altoos geschiet sonder oyt daer aff yets weer te verwachten: Hy en heeft u noyt Steden off Forten aff-geboordert tot verseeckeringhe van Betalinghe / ghelijck Engelandt dede / die sich heeft doen betalen tot den laetsten Penning. Maer heeft / uyt een oprecht Conincklijck Herte / al uwe Obligatien van sulcke merckelijke groote sommen / in't vyer met haer eyghen Alsche door-ghelreken ende ghecanceleert / sonder van u anders te eytschen; als de *Vriendtschap van goede Nabuyren ende Bondt-ghenoten.*

Deze groote Mildadicheydt en heeft sijn Conincklijke Gunsten t' uwaerts niet doen eyndighen. Hy heeftse neffens u sijn Leven langh ghetoont: verweckende gestadich nieuwe ghetuyghenissen van sijn goede affectie tot u Republike: Ende sijne Racomelinghen hebben nae sijn Doot t'selbe mede gedaen / tot op den dag van heden.

Soo veel Françoische Regimenten op Vranckrijcks kosten onderhouden / die de minste van u uyt-gelesen Rijgh-volck niet en zijn: Soo veel Princen en Heeren die sich t' allen tijden met sulcken ijver hebben laten ge-

bypcken / verlatende haer eyghen Vaderlandt om uwe
 Bypheydt niet haer Leven te beschermen: Soo veel byp-
 willighe Edelluyden; die altoos / ende noch dagelijcks/
 op haer eyghen kosten / u Leghers volghen; waghende
 haer Leven / ende stoytende haer Bloedt / tot voorstandt
 van uwe Provincien; zijn on-twijffelijcke teyckens en-
 de proeff-stucken / dat d'affectie van Vranckrijck neffens
 uwen Staet / aen alle kanten schoot-vyp is / ende dat sy
 niet de Vriendschap van andere Princen in't minste niet
 en can vergheleken worden / die weynich doen als vooz
 haer particulier Interest / sich weynich bemoevende met
 de Saken van anderen.

Ende nu te deser tijdt / dat Vranckrijck machtigher/
 heerlijcker ende glorieuser is als opt vooz desen / trium-
 pherende ober al vol Victozien over hare Vpanden / trecke
 sy nu haer Handen / hare Hulpe / Raedt / ende Adstien-
 tie van u aff? Ter contrarie; hoe haer Macht ende
 Grootheyt hoogher rijst / hoe sy hare Weldaden neffens
 uwen Staet meer verdubbelt; eben ghelijck de Sonne/
 gheresen zijnde tot lijnen Zenit, aldan d'Aerdbodem de
 meeste warmte toe-sendt: al eben eens / off Vranckrijck
 gheen vermaeck in haer Gheluck ende Vooz-spoedt can
 hebben / off sy wil-se niet met u deelen / u makende Mede-
 ghelullen van hare Winsten.

Noyt werdter yets van u aen Vranckrijck gesonden/
 off 't isser altoos wel-coom: Sy neemt alle uwe Interes-
 sen aen als haer eyghen: Sy reket uwe Raedt-ghes-
 vinghen als Geheymnissen ende Orakels: Sy en doet
 niets in Oorloghe noch in Vrede / sonder u 't selfde be-
 kent te maken: Voorts / soo veel groote ende solemnele
 Ambassaden / van haer tot u-lieden / ende van u-lieden
 tot haer / betuyghen ghenoechsaem de besondere uyt-dee-
 lighen van haer Gheneghentheden / die sy u-lieden al-
 toos

toos wil ende sal doen toe-bloeyen: Ende dat ghy noyt soo groote redenen hebt ghehadt om u te beroemen / van de sonderlinghe Vriendtschap ende vaste Alliantie met Franckrijk, als onder dese Conincklijke Bedieninghe. Werpt dan verze van u / ende bant uyt uwe Hertten / alle dese nevel-achtighe bezesingen / achter-dochten ende mis-vertrouwen / die soodanighe Ghespagnioliseerde Zielen u soecken in te prenten / tot nae - deel van d' edele vryicheyt / suyberheydt / ende oprechticheyt van Franckrijcks welmeynende Intentien neffens uwen Staet.

Maer / noch een woordt / mijn Heeren ; indien het Exempel van anderen eenighen in - druck op u selfs kan maken / besiet eens hoe Franckrijk sich teghens anderen heeft ghehouden ende ghedraghen. Slaet u ghesichte eens op haer Frontier-Plaetsen / ende stelt u eens met aendacht vooz ooghen / wat sy al te doen ende te ontwerzen heeft ghehadt / vooznamelijck met hare Naburen ende Bondtghenoten ; om te sien / off ghy-er eenich teycken sult vinden van onrechtveerdich besit / usurpatie / ofte eenich vooz-nemen om dooz hare Macht haer voozdeel te willen trecken / tot schade ende verderff van de swackste Partye. Ter contrarie / sy en heeft de Wapenen noyt aen-ghestaet / als in de uysterste noodt haerder Bondt-ghenoten / ende op't punt van haer gheheel verderff ende onderganch / ende niet met vooz-nemen / om haer eyghen Saken ende Interessen op te rechten / als alleene wanneer het haer een wettelijck middel is geweest om Spagnien te vercleynen.

Omtrent de Pyreneesche Berghen , usurpeert ende onthoudt haer Spagnien / natuyrijck / het grootste deel van t Coninckrijk van Navarre , ghelijck sy oock dede het Graeffschap van Roussillon , al eer-se dooz Franckrijk ghedwonghen wierde het selfde te verlaten.

*In Italien, besit Spagnien / ooghenschijnlijck / t' on-
rechte / de Coninckrijcken van Sicilien, en van Napels, met het
Hertoghdom van Milanen. De Gherechticheden hier van
zijn veele bekent / 'tis onnodich de selve hier op te halen.*

*Sekeren Hertogh van Savoyen, heeft / onder de Knevels
van eenen grooten Coningh / hem wel derben aen-ma-
tighen (by maniere van hem wel te voeghen) het besit
van't Marquisaetschap van Salucen, gheduyzende de con-
fusien en verwerzighen in't Coninckrijck. Henrick
de vierde heeft daer van de Gherechticheyt weder op-
gherecht / ende heeft sich / in wisselinghe / ghecontenteert
met *la Bresse*, die wel meerder Landen ende Op-comsten
aen-brynght / maer de situatie ende gheleghentheyt zijnde
voor Vranckrijck van minder importantie als het Mar-
quisaetschap / dat sijn Arsenael off Magazijn eertijds
was voor Italien. Ende het Graeffschap van *Nice*, dat
eertijds onder *Provence* dependeerde / zijnde daer nae ge-
brycht aen't Hups van Savoyen / blijft noch teghen-
woordich aen ghehecht / sonder dat Vranckrijck haer
sulcks aen-treect. Ende 'tis menichmael ghebeurt / dat
de Hertoghen van Savoyen / (hebbende de *Françoi-
sen* te rechte vertoont / om datse te seer de quade inten-
tien van Spagnien aen-hinghen ende hielpen sijnen /)
t eenemaal ontbloomt zijn gheworden van alle hare Sta-
ten ende Landen / maer zijn nochtans altoos daer we-
derom in-ghestelt / door de *Françoi-
sen* selfs / hoe wel
alles tot haer eyghen wel-stant. Ende het ghene den
Coninck van Vranckrijck in *Piemont* noch besit / is al-
leen om de Spagniaerden daer aff d' occupatie ende in-
neeminghe te beletten / oock om alles te bewaren en be-
schermen voor een minder-jarighe Prince van Savoyen /
die sich in sijne Armen is comen werpen / tot dat hy
jarigh sal zijn om te regieren: zijnde hem al-rede veele
Plaetsen*

Plaetsen weer - ghegheben / by maniere van verschot.

De Eedt-ghenoten ende Switsers, klagghen die ober de *Republyc* van *Vranckryck* ? trecken sy daer gheen groot profijt uyt / ende oock jaerlijckche *Pensien* ? dat is berze van daer dat sy soude dencken haer yets aff te grijpen tot hare krenckinghe : Ende elck is wel bekend dat de *Pederlaghe* die sy te *Marignan* ontfinghen door *Françons* de eerste / haer-lieden nergghens van daen quam / als om dat sy in fabeur van't *Huys* van *Sforce*, heel onbedachtelijck / sijn *Conincklijcke* aen-comste in sijn *Hertochdom* van *Milanen*, wilden soecken te stutten ende te beletten.

Geneven, een clepne *Republijcke* / aen de grensen van't *Landtschap* *Lyonnois*, hoe-wel van een contrarie *Religie* / leeft alleenlijck door de gunste ende hulpe van *Vranckryck* / die haer de kinne altoos heeft onder-stut tegghens de groote *pretensien* ende listighe *Aenflagghen* der *Savoyische Hertoghen*.

Vranckryck en tast de *Franco-comté* niet meer aen / hoewel sy van gheen *Recht* noch *Pretensien* is ontbloot. Maer sy houdt haer in ruste / om eenich oudt *Verdrach* ende d' *interessen* van de *Switsers* niet te quetsen : te vreden zijnde aldaer een clepne *gheduylich* *Oorlogh* t' onderhouden tegghens d' *Onderdanen* van *Spagnien*.

De defectie / aff-bal / ende *wederspannicheyt* van *Hertoch* *Carel* van *Lothringen*, heeft de gantsche *Werelt* bespbeurt / oock met *verwonderinge* aen-ghesien : Ende gelijck sy aen *Vranckryck* soo menichmael *manque* heeft ghespeelt / ofte sijn woordt en belofte gebroken / behoort niemant qualijck te nemen / dat *Vranckryck* de *principaelste* *Plaetsen* van *Lothringen* noch in *bewaringe* hout / alsoo-se nergghens toe en dienden als om den *Spagniaert* te verstercken / zijnde het gantsche *Landt* als een *Gal-*
lerpe

lerpe / om den Vyandt daer door in Vranckrijck te doen passerē.

De Steden *Mets*, *Thoul*, ende *Verdun*, die eerst onder 't Keyserrijck waren / zijn nu aen Vranckrijck vast gehecht; maer dese possessie en sal d' algemeene Vrede nimmermeer verstooren / alsoo dese schier voor niets en zijn te rekenen / in vergelijckinge van de oude usurpatien / onrechte besittingen ende ontweldingen / die 't Keyserrijck over Vranckrijck heeft gepleegt / de welcke selfs een oudt Leen is geweest van dese Crone / die d' eerste ende voor naemste stucken van sijn verballinge / in 't Westen / weder heeft by een versamelt: alsoo dat hem heden ten daghe niet meer en is over ghebleven / als den blooten Naem / ende d' Alf-beeldinge van 't voorzige Roomsche Keyserrijck.

Spagnien selfs / hoewel bekleedt met soo veele onrechtveerdighe besittinghen ende onbehoorlijcke usurpatien / die sy over Vranckrijck heeft ghebruyckt / can sich niet waerheyt niet beklagen / datse nu eenighen tijdt herwaerts heftich is ghestoort ende aen-ghetast / in haer onrechtveerdich besit van 't Graeffschap en Pairschap *Vlaenderen*, ende van 't Graeffschap *Artois*, hoewel sy die van de Croone te leen heeft ontfanghen. Ter contrarie / daer soude groote oorlake zijn / om d' al te groote goetheyt en slapheyt der *Francoisen* te mis-prijzen / die sich door 't Huys van *Burgundien* soo gheduldich hebben laten verongheltijken / verdrukken / ende als over 't *Tijff* stappen.

Het Prinsdom van *Oragnien*, ende 't Graeffschap van *Avignon*, gelegen in 't midden van drie Provincien in Vranckrijck / namelijk tusschen *Languedoc*, *Provencen*, ende *Dauphiné*, zijn dat gheen twee vreemde Staten / die soo lange Eeuwen hebben bestaen onder de Wetten ende Souverayniteit haerder Princen / niet teghenstaende soo menigerlepe in-landtsche Oorloghen daer omtrent gheval-

len?

len? Ende eben-wel moet niemandt van sulcken ghe-
 boel wesen / dat indien Vranckrijcks voornemen was
 sich daer aff Meester te willen maken / dat sy't niet en sou-
 de konnen doen: Maer heel aberechts / ende tegens den
 voet van Spagnien / (die niet soeckt als sich groot en
 machtich te maecken uyt ander Luyden Wel-baren)
 trachtet Vranckrijck haer grootste Eere ende heerlijck-
 heyt op te rechten / om alle Volckeren gelijk en recht
 te doen / ende een yeder het sijne te doen weder gheven
 dat hem toe behoort. Ey liebe! waerom soudt ghy
 dan nu minder van haer gelooven / als t'ghene sy vooz
 desen ghedaen heeft? ofte / waerom soudt ghy nu van
 haer vets ergher ende booser vzeesen / als sy opt vooz
 desen heeft betoont aen alle Machten ende Staten / die
 haer Nabuyzen zijn? off met andere / waer mede sy
 heeft te doen ghehad?

Een yeder 't sijne is niet te veel, seyt het Spreekwoordt:
 Duynkercken behoort met recht aen Vranckrijck / als een
 Lidt van de Soubereyniteyt van Vlaenderen / die den
 Coninck toe compt, ende als een *Pairschap* aen de Croone/
 door gebreck van Manlijcke Erfgenamen, oock als een
 Plaetse der Conincklijke Domeynen. Door alle dese drie
 Middelen / behoort sy onveranderlijck aen dese Croone.
 De Coninck heeft alle billijcke redenen ende oorzaecken
 des Werelts / om de selve met geweldt weder t' ontweldi-
 ghen / uyt de handen der ghener die-se hem teghens al-
 le Recht onthouden. Ende / soudt ghy (mijn Heeren!)
 wel oortheelen billijck te zijn / dat de Coninck altoos
 berooft soude blijven van t'ghene hem soo wettelijck toe-
 behoort? Ende soudt ghy uwen Voet nu wel willen
 te rugghe trecken / ende schepden uyt het secours ende
 bystandt die ghy hem beloofd hebt / ende waer aen ghy
 verbonden zijt door een Alliance ende Verdrach / tot een

'tflamentlijck offensive ende defensiva Oorlogh tegens Spagnien / naedemael sijn Majesteyt u-lieden altoos soo stantvastelijck heeft by ghestaen in alle uwe Doozemen ende Aenslaghen / ende dat hy u hedendaeghs noch soo machtich helpt / om te nemen 't ghene u niet toe en compt als door het Recht der Wapenen ?

't Soude voorwaer recht *Castiliaens* schijnen te wesen / soo men een onbehoorlijcke Besittinghe der Spagniaerden / wilde prefereren ende meer achten als een rechtvaerdighe her-stellinghe van't eyghendom der Françoisen. Vranckrijck is upt het hare verstootten gheweest / 't is meer als redenen datse daer weder in herstelt worde / volghens d'ordonnantie der Wetten. Ende alsoo de Wetten onder de Usurpateurs ende Ghewaltenaers / altoos krachteloos blijven / is de Coninck verbonden daer toe te ghebruycken 't Sweerd sijner Justitie / ende doen de Canonijcke Rechten ghelden / daer de Civile gheen plaets meer hebben / ende dat teghens een ghewapende onrechtvaerdighe Besittinghe.

Ende / mijn Heeren / indien men hier in anders niet en wilde betrachten / als alleene u eyghen Interest / daer soude voorwaer groot verschil bevonden worden tusschen de Françoisen ende de Spagniaerden / in de besittinge van *Duynkercken*.

De Françoisen, als uwe Nabuyzen / ende oude Bondtghenoten / sullen alle Tractaten / Accoorden / ende Doozwaerden / die sy met u hebben ghemaect / altoos bonddich onderhouden / ende nimmermeer daer van pets soecken in te breken / ten ware sy daer toe / als met gheweldt / wierden ghedronghen ende gheslepyt.

De Spagniaerden, u oude ende onversoenelijcke Vyanden / sullen sich houden als slapende Honden / soo langh de Fortupne haer den neck toe sal keeren: Maer soo haest

haest als sy haer het aenghesichte in't minste weder ver-
toont / sullen sy u terstondt / wreedder als opt te boozen/
weder op't Lijff vallen om u te verscheuren / indien sy
maer kosten: Sy sullen alle Beloften / die sy u ghedaen
hebben / onwaerdichlyck met boeten treden / ende daer
noch haren Roem van dragen; de selve minder achtende
als het Poppe-tupchje datmen de cleyne kinders gheeft
tot tijdt-verdrijf / off om daer mede te speelen.

De Françoisen, sullen altoos heel civijl ende beleefdelyck
met u handelen; ghebruyckende neffens u-lieden gheen
ander maniere van spreken / als van *Vriendschap*, ende van
versoeken: Ende indien ghy haer eenighe *Vriendtschap*
ofte *Courtoisye* betoont / sullen sy't voor *Cere* achten /
sulcks altoos met *Woeker* neffens u te verghelden.

De Spagniaerden, sullen sich altoos teghens u betoonen
als uwe *Meesters*; sullen u soecken te verbaffen / indien
niet metter daet / ten minsten met woorden; sullen u niet
anders tracteren als *Rebellen*, *Villiacos*, ende *Tradidores*
del Re; ende en sullen op alle uwe *Beleefheden* /
Besendinghen ende *viendelycke Remonstrantien* / niet
anders antwoorden / als by maniere van *ver-achttinge*
ende *verfmadinghe*.

De Françoisen, sijn al-rede by menichte in alle uwe *Pro-*
vincien ghenaturaliseert / maken een goet ghedeelte van
uwe *Volckeren* / jae / veele ghenieten oock het *Borger-*
recht in uwe *Steden* / ende leven met uwe *Borgherpe*
als in-gheboozene. Souden dese uwe *Opanden* worden/
soo deden-se haer eygen *Bloedt* ende haer *Natie* groot
onghelyck; dat is / soo toonden sy t'ene-mael ont-aerde
te sijn van de beleefde natuyre der *Françoisen* / ende
souden dese schoone qualiteyt metter daet verlooehenen /
die haer met loff werdt toe-ge-eygent; Datse de *Vreemde-*
linghen beminnen, *vriendelyck onthalen*, *koesteren*, ende gheerne

nae haer uysterste vermoghen ten besten raden ende te rechte helpen.

De Spagniaerden, zijn uwe Natie noyt soo contrarie noch hatich gheweest alsse nu teghenwoordich zijn. Daer was noyt sulcken *antipathye* off teghen-natuurlycke afkeer tusschen Katten en Honden / alsker nu tusschen u ende haer-lieden is : Want dese Hyns-Beesten / ghewennen noch al metter tijdt tot malckanderen / door een gheduyzighe omme-gangh ende conuersatie : Maer dese en sullen nimmermeer ghemeensaem met u worden / hoe vriendelijck ende sachtelijck ghy oock met haer mocht om-gaen ; alsoo sy / (boven d' aen-gehooren haet die sy u-lieden in't particulier toe-draghen) alle andere Natien / buyten de hare / lasterlijck verachten / ende en bejegenen de Dremdelinghen niet / als met op-geblasene trotsicheyt ende Rodomontados.

In't korte / de besittinghe der *Françoisen* ofte der Spagniaerden binnen *Duynkercken*, sal u seer veel verschelen / ende verscheydene doch heel contrarie effecten ende Werkingen voort-bringen. De eerste / sullen u in haer Havenen verwelkomen ende ontfanghen / als goede Nabuyzen / Vrienden / ende Vontghenoten : D' andere / sullender u uyt-keeren / ofte vanghen / als Vpanden / Verzaders / ende Onghehoorzame van haren Coninck. De eerste / sullen u ondersteuten / beschermen / ende helpen / ghelijck sy u altoos hebben ghedaen : D' andere / sullen u bespringhen / bespieden / ende met een eenwige doodelijcke Oorlogh gheduylich vervolghen. De eerste / sullen met u-lieden vry en openhertich in vrede leven ; ende haer-lieder tonghe en sal d' eyghenschap van hun herte niet belieghen : D' andere / sullen u bejegenen met eenen vriendelijcken schijn / wanneer-se u willen bijten : Ende onder haer lippen sal *Basiliscus* sijn verborgen legghen, om u te dooden. In een woordt / ghy en hebt

niets

niets te verwachten / als alles Goeds ende alle Gunste van de Françoisen: maer niet als alles Quaeds ende alle Aff-gunst van de Spagniaerden.

Mijn Heeren / ghy zijt al te Politijck / dat ghy uwen Staet niet anders en soudt betrachten als door den tegenwoordigen Staet van Saecten. Lieve! laet ons het voorszede ne noch eens over-sien / ende dringhen dan oock een weynich door in het toe-comende. De Sweedsche Wapenen / ende daer nae de Françoische / hebben u voorwaer groot respijt gegheven. Ey! hoe soudet nu met u ghestelt zijn? indien gheheel Duytslandt vreedsaem was ghebleven aen't Huys van Oostenryck, ghelijck sulcks aen eenighe weynighe alleene heeft gestaen? Wy en hadden gheen Oorlogh teghens den Keyser, mocht ghy segghen: Maer ick antwoorde / de Keyser soud'er wel een heftighe getracht hebben met u uyt te voeren / al soudet maer zijn gheweest / om de restitutie van eenighe Plaetsen, die hy seyt dat ghy besittet, ende onder 't Keyser - Ryck behooren; Ende om u / door nieuwe aen-maninghen / te willen doen bekennen / dat uwe Provincien, als een Leen, van sijne Souvereiniteyt te Leen werden ghehouden, als machtighe gedeelten van sijne Creytsen; ende om u-lieden Recht te doen op de Remonstrantien ende Requistien, die ghy eertijds daer aff ghedaen hebt.

Indien Vranckrijck haer Hulp ende Secours van u-lieden had aff-ghetrocken / ende Spagnien had haer elders te vreden ghestelt / off met Navarre, off met eenighe andere Plaetsen / die sy nu t'onrechte besit: Ey lieve! hoe soudet nu met u gestelt zijn? Indien Vranckrijck niet stracc ter gheleghener tijdt sich hadde ghewapent / ende sich mede in't Spel begheven / ghelijck sy ghedaen heeft / doende den al-ghemeynen Vpandt het Stoff des Velts in-slicken / dooz wonderlijcke Successen: Ey lieve!

hoe

hoe souden nu met u ghestelt zijn? Ick bids u / en vleyt u
 selven niet. Alle de machten van't gantsche Keyserrijk
 quamen als een woedende Stroom op u aff-sacken. En-
 de indien Godt de Heere den Hoorn van de Macht en-
 de Dapperheyt der Françoisen heeft verheven / met de
 welcke sy uwe Vyanden furieuselijck hebben gestooten /
 ende soo veel Quaedts ende Onheyls van u aff-gekeert /
 die sy voor-ghenomen hadden u-liecen aen te doen; en
 behoort ghy dan nu niet te vreesen / dat dese voor-leden
 quade Ontweders weder mochten comen / ende dat den
 spijt van een gheledene Ondanckbaerheyt ende mis-ken-
 tenisse / die de Doorzuchtighste Zielen ontstelt / haer oor-
 saeck mochte gheven / om haer Saken voortaan buy-
 ten u te bestuyzen / gelijk sy wel connen / ende uwe In-
 teressen te laten baren / indien ghy de hare verwerpt / die
 de uwe mede zijn / door een ghevolgh van groote Victo-
 rien en Conquesten / waer in haer-lieder Eere in de u-
 we / ende de uwe in de hare / is geblochten ende verbonden.

Maer / mijn Heeren / ick vrees in dese gantsche Sake
 een seer groot Quaet / die ick selfs qualijck derff verha-
 len / als naer 't seggen van veele van den uwen: te we-
 ten; Het voordeel van eenighe Particulieren keert het Welvaren
 van't Gheemeene Beste, 'tzy hoe, off op wat Plaetsen sy maer
 komen: dat is; Daer zynder onder u, die part en deel hebben
 in de rooveryen der Duynkerckers, die haer onder den Duym assi-
 steren, houden heymelijcke corresponsentien met haer, hebben hun-
 ne Agenten binnen hare Stadt, daer beneffens bestelde ende ghe-
 gagieerde Persoonen, om dese loffelijcke schoone Negotie wel te voe-
 den: Ende dit noemensse proffiteren. **O Zielen!** die te
 koop zijt om alles te doen voor Geldt? jae die 't wel van
 Godts Altaer sout halen! stellende al u hooghste Goet
 alleen in't hebben, 't zy oock van waer het kompt: per fas, aut
 nefas: met recht off onrecht! **Foep!** Alder gebroeders: die
 uwes

uwes **M**oeders zijden door-wroetet om ter Werelt te comen / die niet en groeyt / als door't Bloedt ende de Substantie van u eyghen Landts-luyden ende Patrioten / Offerende ghestadich aen hare Netten, ende wieroockende aen hare Stricken. Lichtveerdighe op-Offers ende Vernielders van't Heyl uwes Vaderlands / teghens de welke de Heydenen / te sijner tijdt / in't Gerichte sullen op-staen: **I**ck sie al-reede dien Doozluchtighen Romeyn *Curius*, uyt den vreeselijcken Poel op-barkten / daer hy levensdich in sprongh / voor't Heyl van sijn Vaderlandt / om uwe eerloose lichtveerdicheyt te beschamen! **O** On-eerlijke ende on-gheoorloofde Giericheyt! die niet als door Strop ende Vyer behoort te werden uyt-gheroeyt.

Ick sie noch al een ander Quaet / die't voorgaende dicht op de hacken volght: **D**at is, **D**e groote Col-lerantie ende Verdraeghsaemheyt / de welke toe laet / dat men uyt uwe *Provincien*, door dese Poorte, den *Vyandt* (onder decksel van *Coopmanschap*) toe-voere allerhande *Victualie* ende *Ammunitie* van Oorloge. **D**e alder-conscientieu-**S**e supveren ende vernoeghen sich hier mede / datse hare **W**aren / in eenighe **H**avens van **E**ngelandt eerst over-boeren / ende van daer snappen sy-se binnen *Duynkercken* onder *Engelsche* **V**laggen / ende setten alsoo hun **V**aderlandt een **S**troopen **B**aardt aen. **D**e *Licenten*, die ghy open houdt / zijn niet veel beter / onder uwe gunst ende toe-latinghe / mijn **H**eeren / ten zy om de **Q**uale des **O**orloghs te doen langher duren / ende om de **W**ruchten van dese **H**andelingen en **P**ractijcken / beter te moghen in-ooghsten / die **W**inste aen-brenghen.

Amsterdam soude sich gheerne soecken te kanten tegens het veroveren van *Duynkercken*, uyt vrees die sy heeft (alsoo dit een toe-gangh is tottet eynde des **O**orloghs) dat ghy / coets daer naer / *Antwerpen* mocht ghewinnen /

ende dat als dan de goede ghelegghenheit van dese schoone Keyserlijcke Stadt / de ghesontheit van haer Vocht / de bequaemheit van haer Haven / ende de groote diepe Reviere / de Schelde, die-se besproept / albaer metter tijdt / den rijcken ende machtigen Coop-handel / mochte aen-locken ende doen weder-comen / die aldaer niet en is uut ghebannen als door den Oorlogh.

Ende die ghene / die met wat meerder discretie sich selven niet opentlijck en derben teghen-spreken / soecken dese Saecke te keeren / ende te beletten / door indirecte kronime om-weghen: *Ick en wil niet segghen*, dat d' Oorlogh die ghy in Denemercken voor hebt ghehadt / een uut-blucht zy / die ghy soudt soecken te ghebruycken / om u van d' Oorlogh in Vlaenderen te willen excuseren. *Maer dit segghe ick wel*; Dat uwe Machten aldus verdeelt zijnde / ende duyten middel om malckander in tijdt van noodt te hulpe te comen / daer door soudt ghy van de Spagniaerden minder ontsien worden / ende ghy minder nut zijn tot bevoorderinghe des Welbarens van d' algheemeene Sake. Daer door soude oock den Vpandt meerder middel hebben om asem te scheppen / ende ghy minder Macht om hem aff-breuck te doen; ende den vperighen ijber der Françoisen te helpen ontfoncken ende stypen.

Ick en roere hier niet aen, de Saecken die ghy met Denemercken hebt te onwerzen; ende off desen Oorlogh u lieden soo noodsakelijck is / dat ghy die niet sout konnen nae-laten / off / ten minsten / de selve tot op ghelegghener tijdt uut stellen.

Ick en weet niet, off de Sweden, u in't Spel gheboert hebbende teghens haer oude Vpanden / om haer aenwerck te gheven / haer voorgaende Intentie teghens Oostenrijck souden vervolghen / voornamelijck indien de

Key-

Keyserliche weder mochten verquicken van de grote schade by haer onlanghs in Bohemen gheleden.

Ick en sal hier niet aen-nemen, eenen Coningh te verdedighen / die der Spagniaerden Mede - Gheselle is ; Maer ick twijffele, off alle andere Coninghen / den oorlogh die ghy hem sult aen-doen / voor goet sullen keuren : want / alst alles omme comt / sy zijn altesamen trots vermetel / ende betoonen sich ten hoogsten ghe-interesseert / in de quetsinghe van d' onderlinghe Conincklycke Selfstandicheyt.

Ick en spreekke niets van d' uyt-comsten des Oorloghs / off die altoos in't eynde niet haer beginselen over een sullen comen off niet.

Ick wil niet verhalen de oude obligatien ende schuldighen plichten / waer mede men seyt dat ghy aen de Croon Denemercken verbonden zyt / om dat se u de behulpe lijcke Handt heeft gheboden / in d' uysterste nootd uwer Saken : Ende off ghy / in dese tijds ghelegghentheit / sijnen Staet meer behoort te betrachten / als de persone van een Coninck / die rede oudt ende schier aff-gheketen zijnde / sijn eyghen ghenegghentheden / ende sijnere Opanden schade liever soeckt te volgen / als d' Interest ende't Welbaren van sijn Landt te bevorderen.

Ick en wil niet voor-segghen, dat ghy / die sulcken swaeren Oorlogh / soo langhe Jaren hebt ghevoert / ende allnoch voeren moet / teghens dien machtighen Coninck van Spagnien / wiens Jock ende Heerschapppe ghy van u hebt aff-gheschuddet ; nu / een nieuwe Oorlogh willende aen-vanghen / teghens een ander / dewelcke / hoe wel veel gheringher / nochtans steunende is op machtighen Alliantien / daer door lichtelijck op uwen Hals sult halen d' Aff-gunst van d' andere Potentaten / die uwe al te groote Machten sullen benijden. Ende in

dien ghy de selve al te seer openbaert / soudt ghy haer wel gaende maecten / ende op Middelen doen dencken / om die wat te verminderen / ende haer doen segghen / dat de liefde om te regieren / u veel meerder heeft ghe-dreven tot de Wyheyt / als den Haer der Dienstbaer-heyt. Doch bedenckt eens, ghelijck ghy nu alrede Meesters der Zee wordt ghe-acht / off alle de Natien / die nu in de Balchisque Zee handelen / voor goet sullen kennen dat ghy oock noch Meester wort van d' alder-voornaemste Forteresse in de Zont / om alsoo allencrkes / ende sonder teghen-spreken van d' anderen / Wetten te stellen / ende op niemant meer passen. Maer ick segghe dat ghy soo voorzichtig wel zijt / dat ick niet en twijffele off ghy sult alle dese Poincten / ende verscheyden andere / die u niet onbekent zijn / in goede consideratie ende bedenc-kinghe nemen / ober een Sake van soo grooten gebol-ghe ende consequentie.

D Over-gangh van Duynkercken behoort u-lieden wel ten hooghsten deghelijck ter herten te gaen: ende veel eerlijcke Luyden verhoopen / indien-se te Lande met de Wapenen van Franckrijck / op't heftichste werdt aen-ghetast / ende haer Haben / ghelijck ghelept is / beslo-ten ende toe-ghegespt met uwe Schepen / soo sal alle het Gheldt ende het Volck datter onlanghs met drie Gal-lioenen is in ghesloopen / doort verfluyt ende slappicheyt der ghenen / die-se met voordeel hebben ontmoet / maer niet en dorsten oft wilden bevechten / noch aen-tasten; soo sal al dat Gheldt en Volck / segghe ick / voor haer-lie-den t' eenemael onnut blijven / ende al haer teghen-weer sal alleene dienen / om de Eere van de toe-comende ge-wenste Victorie / soo veel hoogher te doen rijzen.

Hey isa! Couragie dan / strijdtbare Nederlanders! wapent u met Macht / ende vaste Resolutie / tot dit voor-ghe-

ghenomen goede Werck / ende stelt ter zijden alles wat u van dit loffelijcke Oefleyn soude moghen aff-keeren / ende 't selve beletten. Biedt de Handt aen onse Françoisen / uwe Oorloghs-Broeders / uwe goede Vrienden / ende eeuwige Bondt-ghenoten / die seer geerne te vreden zijn het meeste Werck te doen / ende den meesten last te draghen tot expeditie van dese Sake. Sy verlanghen al met grooten lust om omtrent *Duynkercken* in't *Veldt* te zijn. Maer / wat seggh ick ? daer sie ick-se al marcheren onder 's Conincks Banieren / brandende van ijver / om haren jongen Coninck desen Dienst te doen / om't Landt te supberen van al hare Vyanden / ende uwe Zee / Kust ende Vrede aen te brenghen. Sy trecken al voort in volle slach-ordre onder die twee Maerschalccken van *Vranckrijck* / die *Grebelinghen* / *Maridijck* / *Vincken* / en *Bourburgh* soo Conincklyck hebben ghewonnen / ende onder de Generaliteyt van een Conincks Soone / die over *Spagnien* heeft ghetriumpheert / ende nu sijn *Victozien* gaet verbolghen / om een *Plaeise* weder te winnen / die eertijds een Coninck van *Vranckrijcks* Soone is benomen gheweest.

Maer hola ! Wat is dit ? Ick sie wel / vermaerde *Nederlanders* / ghy wilt onse *Francoisen* niet toe gheven / ghy zijt soo haest te Zee ghereedt als sy te Lande. My dunckt ick sie uwe machtighe *Scheeps - Bloote* / onder uwen *Admirael Tromp*, alrede omtrent *Duynkercken*, jaer in't *Scheurtjen*, onder haer ghelichte vabeeren : Ick sie't aen hare *Wimpels* / die lustich door de lucht / *Orangé*, *Blanc*, & *Bleu*, boven van de *Stenghen* aff streven / in spijt van *Spagnien* : Ick sie uwe *Matrosen* al krielen-de besich / het *Gheschut* en alles klaer makende / om dit *Kooff-Nest* aen te tasten ; ende uyt hare *Schepen* te beschieten : Ick sie datse haer de *Havens* soo al heb-

ben besloten / datter niet een Schip meer uyt noch in
en mach : Vaert soo al met couragie voort / Droomte Ba-
tabieren : 't Sal nu wel haest met haer ghedaen zijn.

My dunckt ick sie onse Troupen dese Vyandelijcke
Stadt oock al te Lande berennen / ende met haer Macht
om-cinghelen. My dunckt dat de Quartieren al wor-
den ghemaect / de Plaetsen aff-ghesteken / ende peder
een belich is / met graben / schieten / ende approcheren.
My dunckt ick sie-se alrede boven op de Wallen klimmen/
sich plaets makende met haer Rapieren / Piecken / Mus-
quetten / ende Pistolen / hare Vyanden door-schietende
ende door-stekende / jae / sy verbolghense en verjaghense
hol over bol / met een volcomene Victorie.

Dien grooten Godt der Heyrsharen / Almachtich
ende Verschrickelijck / die over de Saken van Vyand-
rijck ende Nederlandt presideert / wil sijn vernielende
Enghel booz u uyt senden / die uwe Vyanden van Plaets
tot Plaetse verbolghe / verwonne / ende onder uwe handen
vernedere : Ende verlene u allen / nieuwe oorsaken / om
't sijnre Eeren nieuwe Ghelanghen van Loffende Danck-
seggingen / uyt uwe Herten en Monden / tot in den He-
mel te doen clincken : Doozts alle daghen nieuwe Tro-
phèen en Victory-Teykenen booz sijnre Majestejt ende
de Vereenighde Nederlandtsche Provincien op te rechten.

E N D E.

meer wyl noch in
oort / Droome Ba-
r ghedaen zijn.
ese Vpandlijcke
met haer Macht
partieren al wo-
ken / ende pedel-
de approcheren
Vallen klimmen
Piecken / Dul-
door-schietende
en verjaghen
ie.

Almachtich
n van Danck-
ijn vernielende
den van Plaets
der uwe handen
e oorzaken / om
ffende Danck-
oc in den He-
niewe Cro-
najestent ende
op te rechten.

